

9 Πανελλήνιο Συνέδριο

Εκπαίδευση και Πολιτισμός στον 21ο αιώνα

13-14 Απριλίου
2024

«Διερευνώντας τις διαπολιτισμικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας»

Ευφροσύνη Ζαχαράτου,
Φιλολόγος, Μ.Α., Υποψήφια Διδάκτωρ Θεωρίας
και Ιστορίας Τέχνης ΑΣΚΤ,
Εκπαιδευτικός 1^{ου} Πρότυπου ΓΕΛ Αθηνών – Γεννάδειου
Email: fzaharatou@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Η παρούσα εισήγηση έχει ως θεματικό πυρήνα την παρουσίαση του εκπαιδευτικού προγράμματος **«Διερευνώντας τις διαπολιτισμικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας»**, το οποίο υλοποιήθηκε στο 1ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών - Γεννάδειο κατά το σχολικό έτος 2023-2024 σε συνεργασία με τους συναδέλφους κ. Στάθη Λεουτσάκο και κ. Αχιλλέα Ντελλή.
- Ιδιαίτερη θέση στο πρόγραμμα αυτό κατέχει και η ανάδειξη του έργου και της προσωπικότητας του **Mario Vitti**, ο οποίος θεμελίωσε τη μελέτη της νεοελληνικής λογοτεχνίας από την ιταλική σκοπιά, καθώς και της **Μυρσίνης Ζορμπά** και του οράματός της για «Πολιτισμική Δημοκρατία».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Α. ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ- ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Κατόπιν επικοινωνίας με το **Πανεπιστήμιο Sapienza** της Ρώμης, λάβαμε πρόσκληση για επίσκεψη ομάδας 40 μαθητών/-τριών του σχολείου μας στο Εργαστήριο Νεοελληνικών Σπουδών Μυρσίνη Ζορμπά του Τμήματος Ευρωπαϊκών, Αμερικανικών και Διαπολιτισμικών Σπουδών.
- Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου **εκπαιδευτικού προγράμματος** και σε συνεργασία με τους **Ομίλους Θεάτρου και Κινηματογράφου** προσεγγίσαμε τις διαπολιτισμικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας διακαλλιτεχνικά και διαθεματικά.
- Ειδικότερα, οι **θεματικές** του προγράμματος ήταν οι ακόλουθες:
 - ✓ Γλώσσα
 - ✓ Κινηματογράφος
 - ✓ Νέες τεχνολογίες
 - ✓ Θέατρο
 - ✓ Ιστορία
 - ✓ Λογοτεχνία

- Επιπλέον, με αφορμή τις **εκδηλώσεις** για την **ποίηση του Κ. Π. Καβάφη** που το Εργαστήριο Εργαστήριο Νεοελληνικών Σπουδών Μυρσίνη Ζορμπά διοργανώνει κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, οι μαθητές/-τριες παρουσίασαν εργασίες για την ποίηση του Αλεξανδρινού ποιητή, καθώς και για τη σχέση του με την ιταλική λογοτεχνία και τον πολιτισμό.
- Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την επίσκεψη στο **Λύκειο Giulio Cesare** και τη συνεργασία με αυτό.

Konstantinos Kavafis

POESIE E PROSE

a cura di Renata Lavagnini e Cristiano Luciani

TESTO GRECO A FRONTE

B. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1) Δεξιότητες μάθησης:

- Ενημέρωση για τη λατινική γλώσσα και τη σχέση της με την ελληνική.
- Σύγκριση της *res publica* με την αρχαία ελληνική δημοκρατία.
- Μελέτη της εξέλιξη του θεάτρου από το αρχαίο ελληνικό, στο ρωμαϊκό και στην αναγεννησιακή *commedia dell' arte*.
- Διερεύνηση της επιρροής του ιταλικού κινηματογράφου στον ελληνικό.
- Ενημέρωση για τη ρωμαϊκή ιστορία με επίκεντρο τον αυτοκράτορα Αδριανό και τα έργα του στην Αθήνα και στη Ρώμη.
- Εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.
- Συνειδητοποίηση της σημασίας της συνεργασίας.

2) Δεξιότητες ζωής:

- Ενίσχυση αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης των μαθητών/τριών.
- Ενεργοποίηση θετικών αντιλήψεων για τον εαυτό τους.
- Καλλιέργεια της ενσυναίσθησης.
- Ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης.
- Ενίσχυση της ομαδικότητας.

3) Δεξιότητες του νου:

- Προετοιμασία εργασιών για παρουσίαση στο Πανεπιστήμιο Sapienza.
- Ενίσχυση του κριτικού γραμματισμού μέσα από τη συγκριτική προσέγγιση των διαπολιτισμικών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας.

Γ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ως προς τη μεθοδολογία υλοποίησης αξιοποιήσαμε τη **μέθοδο του project**, καθώς και **διερευνητικές, βιωματικές, συνεργατικές δραστηριότητες**.

Αρχικά, δημιουργήσαμε **ομάδες** με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών/μαθητριών σχετικά με τη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία, το θέατρο, τον κινηματογράφο και τις νέες τεχνολογίες.

ΠΕΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ)

- I. Νεοελληνική Γλώσσα Α' και Β' Λυκείου
- II. Νεοελληνική Λογοτεχνία Α' και Β' Λυκείου
- III. Ιστορία Α' και Β' Λυκείου:
Αρχαία ιστορία/τέχνη και περίοδος Αναγέννησης
- IV. Λατινικά Β' και Γ' Λυκείου:
Εισαγωγή στη ρωμαϊκή γραμματεία
- V. Πληροφορική

Α΄ φάση

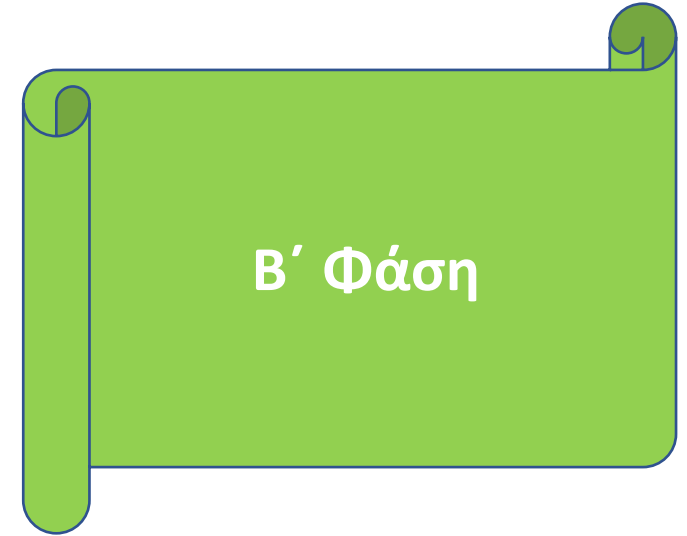
- Συγκρότηση μαθητικής ομάδας 40 μελών Α΄, Β΄, Γ΄ Λυκείου.
- Διερεύνηση του θέματος.
- Χρονοδιάγραμμα εργασιών.
- Κατανομή αρμοδιοτήτων στους μαθητές και στις μαθήτριες και δημιουργία υπο-ομάδων.
- Συνεργασία με θεατρολόγο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ στο πλαίσιο συμφωνίας συνεργασίας που έχει υπογραφεί με το 1^ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών - Γεννάδειο.

Α΄ Φάση

Β' φάση

- Εργασία σε υπο-ομάδες.
- Στόχοι:
 - Δημιουργία συνοδευτικών ppt και εργασιών με τη μορφή αφίσας, ppt, video, ιστολογίου, δομημένου αυτοσχεδιασμού και δημιουργικής γραφής.
 - Ακολουθούν ενδεικτικά παραδείγματα εργασιών:

Εργασία: Ιστολόγιο

The screenshot shows a web browser window with the URL `girodiroma.weebly.com`. The website has a dark blue header with the logo "GIRO DI ROMA" on the left and a navigation menu on the right with items: "HOME", "ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ", "ΙΣΤΟΡΙΑ", "ΓΛΩΣΣΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ", and "ΘΕΑΤΡΟ". The main content area features a large, white, serif text overlay on a background image of a building in Rome. The text reads: "Εκδρομή στην Ρώμη και επίσκεψη στο πανεπιστήμιο της *Sapienza*." Below this, in a smaller font, it says "Πρώτο Πρότυπο Λύκειο Αθηνών 'Γεννάδειο'" and "04/03- 09/03/2024". At the bottom left, there is a blue "POWERED BY weebly" badge. The browser's taskbar at the bottom shows various application icons and the system clock indicating 7:36 μμ on 17/3/2024.

GIRO DI ROMA

HOME ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΛΩΣΣΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΑΤΡΟ

*Εκδρομή στην Ρώμη και
επίσκεψη στο πανεπιστήμιο
της *Sapienza*.*

Πρώτο Πρότυπο Λύκειο Αθηνών "Γεννάδειο"

04/03- 09/03/2024

POWERED BY weebly

Αναζήτηση

ENG 7:36 μμ 17/3/2024

Βιογραφία-Εργογραφία

Ο Αδριανός υπήρξε βαθύτατα φιλέλληνας. Έφτασε στην Ελλάδα το φθινόπωρο του 124 μ.Χ. Και συμμετείχε στα Ελευσίνια Μυστήρια.

- > Μετά από αίτηση των Αθηναίων πραγματοποίησε αναθεώρηση του συνταγματος τους.
- > Όσο έμεινε στην Ελλάδα, προσπάθησε να δημιουργήσει ένα είδος περιφερειακής βουλής για να ενώσει όλες τις ημιαυτόνομες πρώην πόλεις-κράτη σε όλη την Ελλάδα και την Ιωνία.
- > Η βουλή αυτή, γνωστή ως Πανελλήνιον, απέτυχε παρά τις έντονες προσπάθειες να υπάρξει συνεργασία ανάμεσα στους Έλληνες.

Κατά τη διάρκεια του χειμώνα περιόδεψε στην Πελοπόννησο. Δεν γνωρίζουμε ακριβώς τη διαδρομή που ακολούθησε, ωστόσο ο Παυσανίας αναφέρει διάφορα σημάδια που σχετίζονται με εκείνον,

Π.χ

οι ναοί που έχτισε και το άγαλμά του που κατασκεύασαν οι ευγνώμονες για τις ευεργεσίες του, κάτοικοι της Επιδαύρου.

Ιστοριογραμμή

Εργασία για την Ιστορία

Ναυμαχία
Σαλαμίνας
480 π.Χ.

Οι Ρωμαίοι
κατακτούν την
Ελλάδα
146 π.Χ.

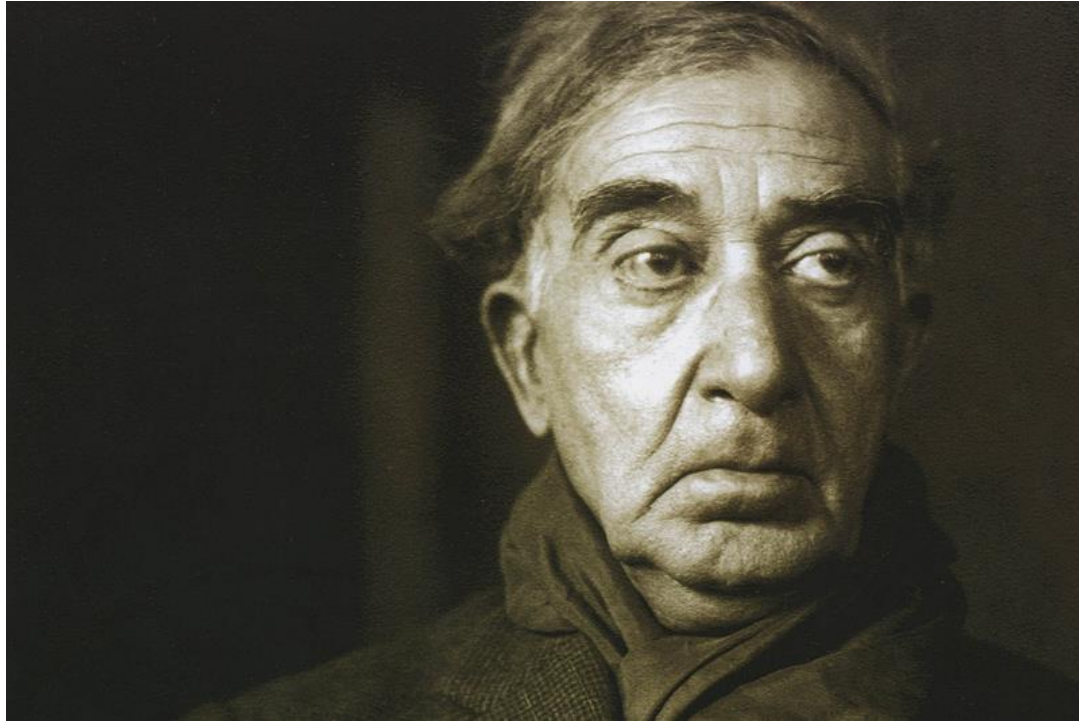
323 π.Χ.
Θάνατος
Μ.Αλεξάνδρου

Γέννηση του
Χριστού

Εργασία για το Θέατρο: ΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΘΕΑΤΡΟ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Είμαι το θέατρο. Μου λείπει η σκηνή. Πέθανα όταν οι άνθρωποι σταμάτησαν να σκέφτονται.
ΝΕΦΕΛΗ	Είμαι η Ελλάδα. Μου λείπει ο πολιτισμός. Συναντήθηκα με την Ιταλία.
ΦΩΤΕΙΝΗ	Είμαι το όνειρο. Μου λείπει η δημιουργικότητα. Πέθανα, όταν ξύπνησα.
ΜΑΡΚΕΛΛΑ	Είμαι η τραγωδία. Μου λείπει η «Αντιγόνη». Πέθανα όταν εμφανίστηκε η κωμωδία.
ΝΙΟΒΗ	Είμαι η Αναγέννηση. Άνοιξα τα μάτια των ανθρώπων μετά τον Μεσαίωνα.
ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Είμαι ο θεατής. Και τώρα βλέπω τους χαρακτήρες της commedia dell' arte, απογόνους των χαρακτήρων του Αριστοφάνη.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Είμαι ο Αρλεκίνος. Νιώθω παρεξηγημένος.
ΦΩΤΕΙΝΗ	Είμαι η Κολομπίνα. Μου αρέσει να κλέβω την παράσταση.

ΝΙΟΒΗ	Είμαι ο Πιερότος. Νιώθω στενοχωρημένος, γιατί ο Αρλεκίνος μου κλέβει την Κολομπίνα.
ΝΕΦΕΛΗ	Είμαι ο Καπιτάνο και προφανώς είμαι ο καλύτερος.
ΜΑΡΚΕΛΛΑ + ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Είμαστε οι Ερωτευμένοι και όσο και να προσπαθήσουν δεν θα μας χωρίσουν ποτέ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Ποίημα – Δημιουργική Γραφή
ΝΕΦΕΛΗ	Είμαι ο Πανταλόνε. Έχω πάντα μαζί μου τα λεφτά μου και Για άλλη μια φορά είμαι ερωτευμένος.
ΝΙΟΒΗ	Είμαι ο Πουλτσινέλα. Δεν είμαι ό,τι φαίνομαι Κι ας κάνω τον χαζό!
ΜΑΡΚΕΛΛΑ	Είμαι ο ρόλος! Μου λείπει ο σκηνοθέτης μου που κάνει τις λέξεις εικόνες.
ΔΕΣΠΟΙΝΑ	Είμαι ο θίασος Και δίνω ζωή σε άδεια σκηνικά.
ΦΩΤΕΙΝΗ	Είμαι το ρεπερτόριο και αλλάζω συνεχώς!
ΝΙΟΒΗ	Είμαι η τέχνη και υπάρχω παντού!
ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Είμαι η όπερα Και συνδέω το θέατρο με τον λυρισμό.
ΝΙΟΒΗ	Άρια – Τραβιάτα.
ΝΕΦΕΛΗ	Είμαι ο εξώστης Και είμαι μια ανάσα ελευθερίας.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ	Είμαι η αυλαία. Είμαι ένα τέλος ή μια νέα αρχή;

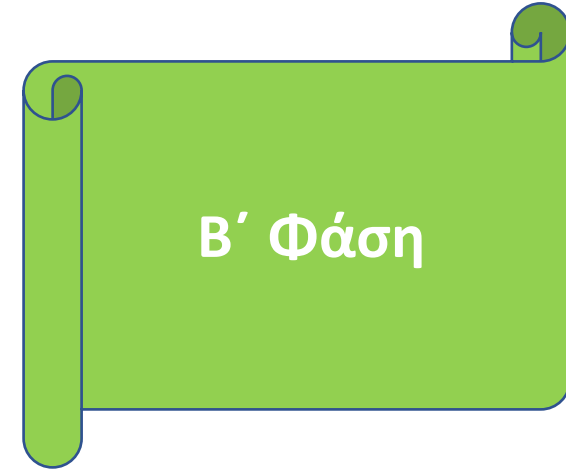
Εργασία
για τη Λογοτεχνία

**Οι επιρροές του Καβάφη στον Ιταλικό
Πολιτισμό**

**1° Πρότυπο Γενικό Λύκειο Αθηνών <<Γεννάδειο>>
Έτος 2023-2024**

Β' φάση

- Επεξεργασία εργασιών, δημιουργία performance και ταινίας μικρού μήκους.
- Συναντήσεις: Οκτώβριος – Μάρτιος.
- Ειδικότερα, η performance στηρίχτηκε στη θεατρική τεχνική «Γαλαξίας». Οι μαθητές και οι μαθήτριες με βάση τη λέξη «Θέατρο» εμπνεύστηκαν και δημιούργησαν ένα δρώμενο με δομημένο αυτοσχεδιασμό, συγγραφή ποιήματος και έκφραση συναισθημάτων, προβληματισμών και ιδεών που σχετίζονταν με το θέατρο και την πρόσληψή του από τη δική τους γενιά.
- Σύνθεση εργασιών σε ενιαία παρουσίαση για το Πανεπιστήμιο.

- Διδασκαλία της «Ιθάκης» του Κ.Π. Καβάφη σε μαθητές/τριες από τον Αναπληρωτή Καθηγητή Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, κ. Χρήστο Μπιντούδη.
- Παρουσίαση των εργασιών των ομάδων.

Επίσκεψη στο Λύκειο Giulio Cesare

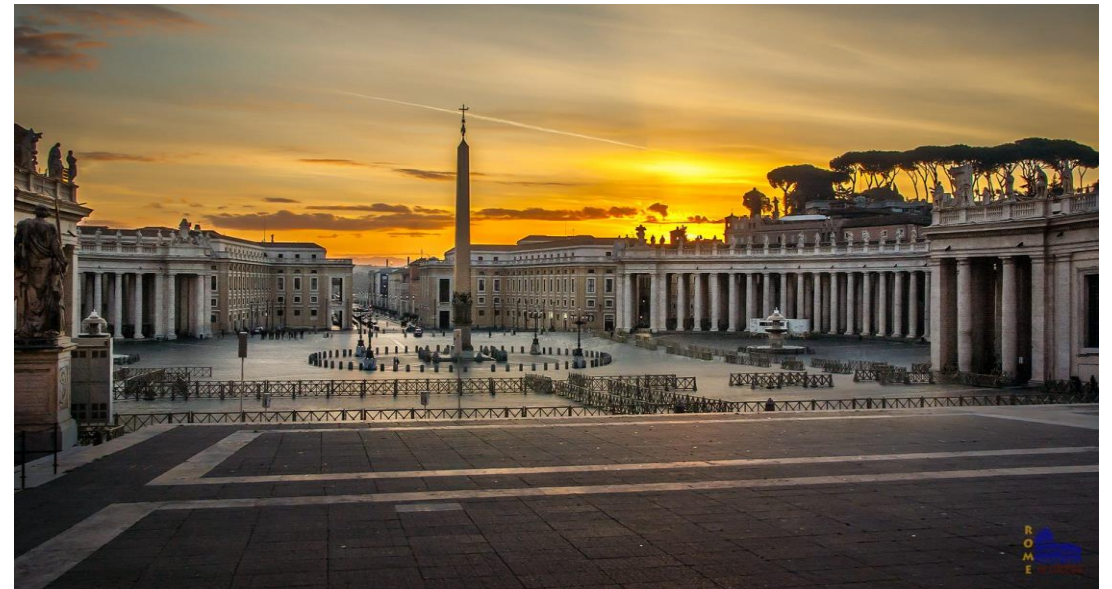
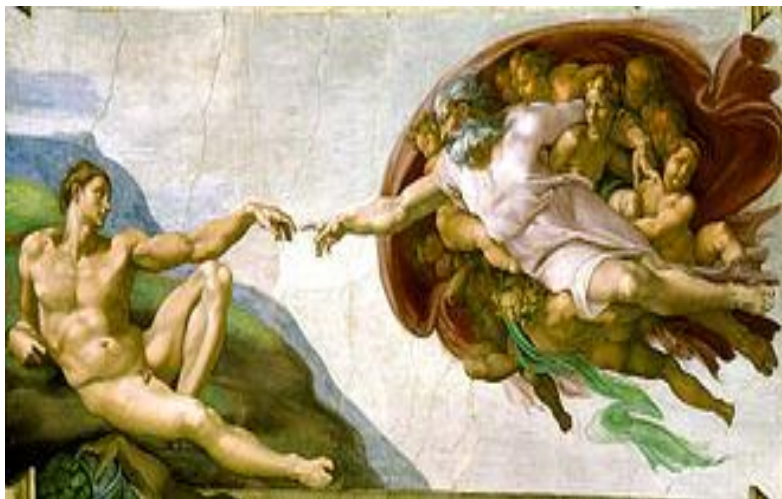

Εργασία σε μικτές ομάδες Ελλήνων και Ιταλών μαθητών:

- Αρχαίες ελληνικές λέξεις, η επιβίωση και η σημασία τους στα νέα ελληνικά.
- Ο Κ.Π. Καβάφης: Η πρόσληψή του από Έλληνες και Ιταλούς μαθητές.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Βατικανό και Μουσεία Αγίου Πέτρου

Βατικανό

Πάνθεον

Fontana di Trevi

Piazza Navona

Piazza di Spagna

Κολοσσαίο

Καπιτώλιο

Perugia

Assisi

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες **διερεύνησαν** τις διαπολιτισμικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας.
- Μελέτησαν και δημιούργησαν **εργασίες** για τη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία, το θέατρο, τον κινηματογράφο, τις νέες τεχνολογίες με διάφορες μορφές και με βάση τα ενδιαφέροντά τους.
- Είχαν τη δυνατότητα να **καλλιεργήσουν δεξιότητες μάθησης, νου, καθώς και δεξιότητες ζωής**.

- Ασφαλώς υπήρξαν και **δυσκολίες**, όπως:
 - Η συνεργασία των μαθητών/μαθητριών.
 - Η εύρεση χρόνου για πρόβες λόγω των απαιτητικών προγραμμάτων των παιδιών στο Λύκειο.
 - Η έλλειψη εξοικείωσης των μαθητών/μαθητριών με την τέχνη (θέατρο, κινηματογράφος).
 - Η προσπάθεια ένταξης και συμπερίληψης όλων των παιδιών στη μαθητική ομάδα.

- Ανακεφαλαιώνοντας, η παρούσα εισήγηση αναδεικνύει την **αξία ανάλογων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και** και την **αναγκαιότητα της διαθεματικής και διακαλλιτεχνικής σύνδεσης με τα γνωστικά αντικείμενα** όχι μόνο στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού πολιτιστικού προγράμματος αλλά γενικότερα στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Βιβλιογραφικές αναφορές - Δικτυογραφία

- Καρδάκη, Μ. & Μάνεσης, Ν. & Νταραντούμης, Θ. (2017). *Μάθε ψηφιακά... Παίζοντας Συνεργατικά. Τεχνολογικά Υποστηριζόμενη Παιγνιώδης και Δομημένη Συνεργατική Μάθηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Κουτσογιάννης, Δ. (2013). *Ο Κριτικός Γραμματισμός στη σχολική πράξη, «Κριτικοί Γραμματισμοί: διεθνής Εμπειρία και ελληνική Πραγματικότητα»*, Πανελλήνιο Συνέδριο. Δράμα. Ανακτήθηκε από: http://www.nured.uowm.gr/drama/Eisegeseis_files/%CE%9A%CE%BF%CF%85%CF%84%CF%83%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CC%81%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CF%82.pdf
- Ματσαγγούρας, Η. (2001). *Στρατηγικές Διδασκαλίας: Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Παντζαρέλας Π. (2012). *Τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας και οι χρήσεις τους: περιβάλλοντα παραγωγής λόγου, λογισμικό παρουσίασης και διαδίκτυο*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
Ανακτήθηκε από: http://old.greek-language.gr/sites//default/files/digital_school/3.1.2_pantzarelas_0.pdf
- Παπασταματίου, Ν. *Οδηγίες στους καθηγητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τη χρήση της διερευνητικής μεθόδου και υποστηρικτικό υλικό*.
Ανακτήθηκε από: http://www.pi-schools.gr/programs/pathway/files/dier_gymnasio.pdf
- Ραγιαδάκος, Χ. (2011). *Βασικά χαρακτηριστικά της διερευνητικής μεθόδου στη μάθηση και τη διδασκαλία*. Ανακτήθηκε από: http://www.pi-schools.gr/programs/pathway/files/dier_mathisi.pdf

Προγράμματα Σπουδών και Οδηγοί Εκπαιδευτικού

- Οδηγός εκπαιδευτικού. Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

Ανακτήθηκε από:

file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%9F%CE%95%20%CE%9D.%20%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CE%9B_V2.pdf

- Πρόγραμμα Σπουδών Ιστορίας στις Α', Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου.

Ανακτήθηκε από:

file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1_%CE%9B_%CE%A0%CE%A3_V2.pdf

- Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας στις Α', Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου.

Ανακτήθηκε από:

[file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1_%CE%9B_%CE%A0%CE%A3%20\(11\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1_%CE%9B_%CE%A0%CE%A3%20(11).pdf)

- Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στις Α', Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου.

Ανακτήθηκε

από:

file:///C:/Users/user/Downloads/%CE%9D.%20%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1_%CE%9B_%CE%A0%CE%A3_V2.pdf

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

*1ο Πρότυπο Λύκειο Αθηνών
- “Γεννάδειο”*

ΙΔΡΥΣΗ: 1829